

Verbonden in gebed Fraternité de Tibériade

Broeder Roger en broeder Simon tekenen hun professie-charter

**Alle broeders en zusters
wensen jullie een mooi kerstfeest!**

*“In die dagen verscheen een bevelschrift van keizer Augustus,
met het bevel heel de aarde in quarantaine te plaatsen...”*

Ik wilde jullie verrassen door dit vers van het Evangelie volgens de H. Lucas aan te passen aan onze huidige situatie. Keizer Augustus had toen een volkstelling opgelegd omdat hij de omvang van zijn macht

wilde kennen. Dit keizerlijke bevelschrift dwong iedereen om op weg te gaan; zelfs Jozef en Maria ontsnapten er niet aan. Risikante reis voor Maria, angst, vertwijfeling en vragen. Het is in deze context dat onze Verlosser geboren is. Vandaag de dag is het de inperking die ons heeft gedwongen om Kerstmis anders te beleven. Maar één ding is zeker, het is de zekerheid van het geloof: God is met ons in alle situaties.

In deze *Verbonden in Gebed* willen wij enkele tekenen van Gods aanwezigheid in het hart van onze wereld van vandaag met jullie delen. Sterren twinkelen in het hart van de duisternis. Natuurlijk verdrijven de sterren de nacht niet waarin sommige mensen nu leven, zij verwijderen de duisternis niet, maar zij kalmeren ze enigszins. Het opkomen van een ster is geen zonsopgang. Maar laten wij samen kiezen om naar de sterren van de hoop te kijken. Het is in die zin dat wij u dit nieuwe nummer van *Verbonden in Gebed* aanbieden om door deze kersttijd heen te komen.

*Broeder Cyrille wenst
een gelukkige verjaardag*

sommige mensen rustig maakten. Het is hard voor artsen, verpleegkundigen, maar zij hebben een innerlijke kracht: zoveel blijken van menslievendheid doorheen de geboden zorgen.

Ik deel hier mijn ervaring. Aan het einde van een dag op de dienst ga ik met alle broeders en zusters de kapel van het ziekenhuis binnen om de mensen die wij ontmoetten in gebed toe te vertrouwen. Op de grond van de kapel ligt een man ineengestort, in tranen. Geen mogelijkheid om hem te bedaren: zijn vader stierf de dag voordien en zijn moeder is ook opgenomen in het ziekenhuis met covid en ligt eveneens op sterven. Hij is totaal overstuur. Het grijpt mij ook aan en ik voel de emotie die mij naar de keel grijpt, een gevoel van gedeelde pijn. Ik laat een beetje stilte. Op een gegeven moment laat hij mij een enorme tatoeage op zijn gespierde onderarm zien. Ik lees: "Eer aan God." Wanneer ik dit zie, stel ik voorzichtig voor om het sacrament van de zieken aan zijn moeder te geven. Hij zegt tegen mij: "Alles wat katholiek is, is goed. Doe maar..." De volgende dag ben ik met zuster Faustina naar

Gedurende verschillende weken tot 25 december hebben wij geprobeerd om een nederige medelevende aanwezigheid te zijn bij personeel en patiënten in de ziekenhuizen van Jolimont en Lobbes, bij de covid- en non-covid-eenheden, evenals op de intensieve zorgen.

Wij vervulden kleine taken, maar het leek echt het werk van het personeel te verlichten. Zij vonden het jammer dat zij geen tijd hadden om echte kwaliteitsmomenten te hebben met de zieken. Maar zij zagen dat onze bezoeken

Zuster Faustina

Pauline van het Johannes-de-Doper-jaar speelt viool tot vreugde voor de patiënten. één van de covid-eenheden gegaan om aan zijn moeder, die al bewusteloos was, het sacrament van de zieken toe te dienen.

Op een dag moest ik de familie van een stervende patiënt ontvangen. De persoon is overleden tijdens het bezoek. De familie wist dat ik een broeder was en wilde hun pijn delen na het bezoek. In het gesprek vermengden praktische vragen en herinneringen zich op een chaotische manier. Het ging alle richtingen uit. Ik voelde dat die mensen nood hadden om een beetje tot rust te komen en ik ging wat koffie halen. Dit heel klein gebaar, het aanbieden van een kopje koffie, bracht de mensen onmiddellijk tot rust, en ik was getuige van een mooi rustig familiaal gesprek. Ik voelde toen dat ik stilletjes moest wegglijpen om de familie alleen te laten. Zij zeiden gewoon: "Dank u, mijnheer, het heeft ons geholpen om onze rouw te beginnen." Het was met deze woorden dat wij afscheid namen en ik terugkeerde naar mijn dienst, verwonderd over de kracht van een klein kopje koffie aangeboden met hartelijkheid als een levend gebaar.

Kijk hoe de sterren van de hoop om jullie heen twinkelen en word zelf ook een kleine ster van goedheid. Ik geef jullie een bedenking van de paus in zijn laatste encycliek. *"Het is echter mogelijk te kiezen voor het*

cultiveren van vriendelijkheid. Mensen die dat doen, worden sterren in de nacht.” En de paus vervolgt: “De persoon die deze kwaliteit bezit, helpt anderen om hun bestaan draaglijker te maken, vooral wanneer ze onder problemen, ontberingen en angsten gebukt gaan. (...) Vriendelijkheid bevrijdt ons van de wreedheid die menselijke relaties soms besmet, van de angst die ons ervan weerhoudt om aan anderen te denken, van het hectische druk bezig zijn dat vergeet dat anderen ook recht hebben om gelukkig te zijn. (...) Maar af en toe verschijnt als bij wonder een vriendelijke persoon die bereid is om zijn angsten en drukke bezigheden opzij te schuiven om aandacht te schenken, te glimlachen, een bemoedigend woord te spreken, te luisteren te midden van zoveel onverschilligheid. Die dagelijks geleefde inspanning is in staat om een gezonde manier van samenleven te creëren die misverstanden overwint en conflicten voorkomt.” (Fratelli Tutti, 222–224)

Laat jullie vergezellen door de goedheid van God die geen enkel menselijk bevelschrift kan tegenhouden. Laten wij een weerspiegeling worden van Gods goedheid door een glimlach, een woord van bemoediging, een stil gebed, een aangeboden kopje koffie... De goedheid koesteren, wat een Goed Nieuws!

Zalig Kerstmis!

Broeder Bart

ER ZIJN

Ik had de kans om twee weken door te brengen op de afdeling intensieve zorgen van het Jolimont-Ziekenhuis. Het was een confronterende ervaring voor mij. Ik kwam in een iets rustigere periode op de afdeling intensieve zorgen aan (broeder Bart en broeder François die mij voorgingen hadden een dienst vol covid-19 achter de rug). De dienst begon geleidelijk aan niet-covid-patiënten op te nemen. Mijn aanwezigheid was er vooral om er te zijn om kleine taken te vervullen en de telefoon op te nemen. Op de maandag toen ik aankwam, kreeg ik al snel de telefoon in de hand: “Intensieve zorgen Jolimont, goedendag...” Telefoongesprekken zijn onophoudelijk, of het nu het labo is

Broeder Bart en broeder Joachim

dat belt om testresultaten te rapporteren, de bloedbank die aankondigt dat er een zak bloed is aangekomen voor een patiënt, of vooral de families van patiënten die bellen om nieuws van hun dierbaren te vragen.

Deze dienst is verdeeld in een “zuivere” zone en een “covid-19 zone”. Deze verdeling bemoeilijkt de zaken wel: er zijn niet altijd genoeg bedden om iedereen te plaatsen die op de intensieve zorgen terecht moet komen. De meeste patiënten slapen, wat mijn interacties met hen sterk beperkt. Mijn aanwezigheid zal in de eerste plaats zijn om er te zijn voor het

verzorgend personeel, maar ook voor de families.

Ik heb ervaren midden in het lijden te zijn en ontdekt dat ik niet veel meer kon aanbrenge dan er te zijn. Één telefoontje brak mijn hart. De hoogbejaarde ouders van gehospitaliseerden die in het ziekenhuis lagen met ernstige covid-19 belden regelmatig. En op een gegeven moment zeiden zij tegen mij aan de telefoon: “Mijnheer, het is moeilijk...” Ik kon niet veel antwoorden en enkel in stilte hun lijden te aanhoren. Op een ander moment stond ik bij de vrouw van een patiënt die stervende was zonder veel meer te kunnen zeggen dan “ik ga voor u bidden” en te luisteren naar haar hoe zij mij vertelde over haar man.

Ik werd ook geraakt door de grote menselijkheid en het onthaal van alle verzorgend personeel. Op een dag moest een man geïntubeerd worden met een beademingstoestel omdat hij niet genoeg meer kon ademen, een verpleegster vroeg mij om zijn kinderen te bellen en hen te vragen om hun afspraak te vervroegen, zodat zij hun vader konden zien voordat hij zou inslapen. Ik zag ook een verpleegster met tranen in haar ogen na een gesprek aan de telefoon met de man van een patiënt die langzaam aan het herstellen was. Soms zag ik ook betrokken gezichten omdat de toestand van een patiënt was verslechterd.

In het hart van deze twee weken van dienst, heb ik kunnen ervaren wat het Concilie zegt: *“De vreugden en hoop, verdriet en angsten van de mensen van deze tijd, vooral de armen en al degenen die lijden, zijn ook de vreugden en hoop, verdriet en angsten van de volgelingen van Christus, en er is niets echt menselijks dat niet kan worden weerspiegeld in hun hart.”* (*Gaudium en Spes*, 1). Onze missie was om er gewoon te zijn als volgeling van Christus en om op een zeer discrete manier te proberen te getuigen van de troost die Hij in de wereld is komen brengen.

Broer Joachim

EEN PAGINA VAN HET EVANGELIE

Ik heb twee weken in het ziekenhuis van Lobbes doorgebracht: de eerste in een covid-eenheid, de tweede op de intensieve zorgen. Ik werd getroffen door het feit dat het personeel snel begrepen had wat

Zuster Asta in het ziekenhuis

onze aanwezigheid kon betekenen en zij verwelkomden ons met vertrouwen en openheid. Zij waren blij om te zien dat wij de tijd namen met patiënten, want bezoeken aan de covid-eenheden waren niet toegestaan, en velen leden onder de eenzaamheid.

Dus kon ik mensen ontmoeten en met hen praten, hen helpen met eten te geven en kleine diensten bewijzen. De liturgische teksten hielpen mij en voedden mij tijdens deze zending. Zo lazen wij op de eerste dag van onze zending bijvoorbeeld het Evangelie over de ontmoeting tussen Jezus en een blinde. En nu bestond mijn eerste taak er juist in om een blinde man eten te geven, met zijn handen vastgebonden aan zijn stoel, en niet in staat om zelf te eten. Afkomstig uit een psychiatrische instelling, communiceerde hij knorrig en toonde hij zich heel onvoorspelbaar; hij probeerde zelfs meerdere malen te ontsnappen uit zijn kamer van het ziekenhuis.

Ik bleef lange tijd gewoon in gebed bij een stervende dame, en ook bij een andere dame die zeer zwak was, die bleef herhalen: “Dank u, mevrouw, uw hand verwarmt mij, dank u...” Ik was ook geraakt door de ontmoetingen met een dame met de ziekte van Parkinson. Zij sprak heel moeizaam, zij bewoog veel en ik wist niet of zij mij begreep. En ik vroeg haar of zij graag zong en ik nodigde haar uit om samen met mij te zingen. En echt, na het tweede weesgegroetje begon zij samen met mij te zingen! Vandaag is zij al bij de Heer.

Op de intensieve zorgen was de missie een beetje anders. Slechts één patiënt was in staat om te spreken, de anderen waren geïntubeerd en sliepen. Ik bracht veel tijd door met hen, en ik moet bekennen dat ik soms zelfs geen weesgegroetje meer kon bidden, maar enkel aanwezig zijn en de hand van de persoon vasthouden. Ik heb van een paar patiënten de families kunnen ontmoeten. Het was een zeer mooie “missie” bij het personeel, op zoek naar uitwisseling en aanmoediging. Op een dag vroeg de hoofdverpleegster mij — toen zij hoorde dat ik gitaar speelde — om voor het personeel te spelen. Dus bracht ik mijn gitaar mee naar de dienst en speelde voor hen *“La tendresse”*. Daarna speelde en zong een stagiair. Zij waren erg verrast en blij met deze korte ontspanning. Zij stelden toen voor dat ik zou gaan zingen bij de patiënten,

doorheen de schutsels in plastic. Een bladzijde uit het Evangelie, mooi en heel eenvoudig.

Zuster Asta

SAMEN HET LEVEN LEREN VIEREN

Op de eerste dag van de missie dompelde ik mij direct onder in het bezoek van de zieken. De tweede kamer was deze van Eddy. Ik stelde mijzelf voor en Eddy deed teken dat hij niet wenste te praten. Je moet weten dat Eddy een stoere man is, vrachtwagenchauffeur... iemand die zich niet wil identificeren met zijn ziekte. Dat begrijp

Anna

ik, maar ik wou hem niet na twee zinnen achterlaten. Dus toonde ik interesse in zijn persoon, niet in zijn ziekte. En toen was hij vertrokken, hij begon te praten en te praten, en na een half uur stond ik nog steeds in zijn kamer! Aangezien er nog een tiental kamers op mij wachtten, sloot ik ons gesprek af door te vragen of ik de volgende dag terug mocht komen. JA! De volgende dag vroeg hij mij bij mijn aankomst om een fles water en twee glazen te gaan halen. Ik deed wat hij mij vroeg en toen ik terugkwam, nodigde hij mij snel uit om bij hem te komen zitten, niet in een stoel maar in de zetel naast hem. Na een tijdje nodigde hij mij uit om te klinken op zijn gezondheid en op het leven...

omdat er hier geen champagne was, legde hij met een knipoog uit. Ik kon niet drinken vanwege het masker dat wij in de kamers moesten dragen, maar ik kon mij met hem verheugen en met hem het leven vieren dat ons gegeven wordt!

Ja, het zijn de zieken zoals Eddy die ons de waarde en de schoonheid van het leven leren. Dit leven dat zo broos is.

Anna

“LAAT MIJ JE GEZIN BEGELEIDEN”

Er zijn perioden in het leven dat je het gevoel hebt alsof je op een doodlopende weg zit, of erger nog, op een neerwaartse helling... Deze ervaring hebben wij meegemaakt en het was het startpunt van een weg die ons naar Neuville leidde, om het Nazarethjaar te beleven.

Wij, dat betekent ons gezinnetje, bestaande uit François, mijn man, ikzelf Marie-Charlotte, en onze drie jongens, Maximilien, Briec en Gauthier, nu respectievelijk 6 jaar, 4,5 en 2,5 jaar oud.

Aan het begin van onze reflectie werkte François als hoofdverpleegkundige van verschillende ziekenhuisdiensten, waaronder de dienst palliatieve zorg. Reeds enige tijd woog de winstgevendheid, die de ziekenhuiswereld meer en meer kenmerkt, op hem. Dan brengt er een zeer specifieke gebeurtenis in het ziekenhuis een ethische tsunami

op gang. De kwestie van euthanasie wordt op tafel gelegd en vanaf dit moment verschijnen clans, rivaliteiten,... kortom, een bom die de verhoudingen tussen het personeel ernstig verandert.

François wordt betrokken bij de ethische commissie om zijn diensten zoveel mogelijk te beschermen. De strijd voor het leven is moeilijk... heel moeilijk! François mobiliseert, incasseert, mobiliseert en incasseert steeds meer... en hij raakt uitgeput.

De familiedynamiek lijdt eronder. Ik weet niet meer wat ik moet doen om François te steunen en ik vind het steeds moeilijker om zijn vermoeidheid te dragen en te verdragen.

Een echte gezinsbevraging dringt zich op in het licht van een duidelijke vaststelling: wij kunnen zo niet meer doorgaan! “Afhaken – herbronnen – onderscheiden” werden onze sleutelwoorden.

Ik ben op internet op zoek beginnen te gaan naar een project dat ons dit kon brengen. Ik realiseerde mij al snel dat er weinig aanbod was voor gezinnen met (jonge) kinderen, maar wij wa-

ren allereerst ouders en deze dimensie leek ons essentieel. Tot slot stuitte ik op een voorstel van de Fraterniteit Tiberiade: het *Nazarethjaar*. Een jaar met het gezin, in eenvoud, in de leer van de Heilige Familie, en ondersteund door de broeders en zusters van Tiberiade. Dit project sloot aan bij onze betrachtingen.

Maar voordat wij echt de stap zetten en ons eraan verbonden, verstreek er meer dan een jaar van uitstel en aarzeling.

Het was in feite niet evident om te beslissen om alles los te laten (van baan veranderen, verhuizen, de kinderen van school veranderen...). Het betekende een schop geven aan de kleine goed georganiseerde mierenhoop van ons dagelijks leven.

Echter, één zin heeft mij echt geholpen om deze onrustige tijd in vrede te beleven. Ik had ze ontvangen in mijn hart, in de kapel van Tiberiade, toen François en ik samen waren gekomen om het project voor het eerst met de broeders te bespreken. Toen ik bad tot het icoon van de vlucht naar Egypte, hoorde ik: “Laat mij je familie begeleiden.”

Onthechting en loslaten... Dat is wat wij moesten doen om de veranderingen die eraan kwamen onder ogen te zien.

Het eerste wat wij moesten overwegen: een verandering van werk voor François. Het moest een baan zijn “dicht” bij Neuville, los van

ethische conflicten, om echt deze dimensie van innerlijke wederopbouw en herbronning te bekommen. De eerste resultaten zijn weinig overtuigend. François laat het los en vraagt St. Jozef om hem de juiste plek te vinden als hij wil dat wij dit Nazarethjaar doen. Tijdens de week ontvangt hij een telefoontje met een voorstel van een baan, op een plaats waar hij niet had gesolliciteerd en in een sector op duizend mijl van wat hij zich had kunnen inbeelden, maar dat volkomen in overeenstemming met zijn geweten lag en hem spiritueel ondersteunde.

Met deze verandering van werk verdwenen de moeilijkheden die ons hadden gemotiveerd om het Nazarethjaar te doen. Dus wij waren geneigd om het project te laten vallen. Maar dat zou niet correct zijn geweest tegenover St. Jozef met wie wij onze deal hadden gesloten.

In deze nieuwe context bleek het Nazarethjaar in feite een bevoorrechte plek om het professionele, spirituele en gezinsleven te verenigen. Dit bleef dus zeer zinvol!

Dus hier zijn wij in Neuville voor een jaar.

François, Marie-Charlotte, Maximilien, Briec en Gauthier

WAT NIEUWS VAN BROER MICHEL IN LITOUWEN

Sedert de zomer en met verschillende verlengingen, ben ik in Litouwen om de gemeenschap te helpen om met hen de verschillende missies van het leven hier mee te beleven. Ook hier maakten de inperkingen een aantal dingen onmogelijk en zo heb ik dan van de eerste week van december geprofiteerd om een lange tocht van 5 dagen te maken, in de eerste sneeuw van deze winter.

Ik was dit al al van plan geweest in de zomer maar toen was het niet mogelijk. Aldus herinnerde ik mij het Litouwse spreekwoord: “er is geen slecht weer, er zijn alleen slechte kleren” en ik vertrok. Ik heb 100 km gestapt en nam de tijd om de schoonheid van de landschappen en bossen te bewonderen. Ik had de logies van tevoren gepland (absoluut noodzakelijk door covid), wat mij ook meer rust gaf om van de

plaatsen waar ik door kwam te genieten. Dus via vrienden vond ik mensen die mij elke 20 à 25 km voor één nacht konden huisvesten. Ik werd gehuisvest op prachtige plaatsen (een kleine hut aan een meer, of een sauna, of een garage voor voertuigen door jonge architecten omgetoverd tot een loft). Op een avond kom ik verkleumd aan op de afgesproken plaats, en ik tref een sauna aan die reeds verwarmd werd op 80 graden Celsius! Na een dag wandelen in de koude voelde dat echt goed!

Ik had een pakkende ontmoeting met een kleine man met een enorme baard en een sprankelende blik die — ondanks zijn leeftijd van 80 jaar — nog in bomen klimt om een foto van zijn huis te maken in verschillende seizoenen... Ik was gaan schuilen voor de sneeuw voor de deur van zijn huis en daar voor zijn huis nodigde hij mij uit om binnen te komen en thee met hem te drinken. Hij woont in het bos met zijn drie andere broers en brengt zijn winter door met het lezen van Russische spirituele werken. Hij vertelt mij over zijn prestatie en ziet dat ik hem een beetje ongelovig aankijk. Hij neemt mij bij de arm en neemt mij mee naar het bos, bij een boom waarop hij planken had genageld om hem te kunnen beklimmen. Hij zei tegen mij: "Als de stam dunner wordt en nog maar zo dik als mijn pols, dan ga ik niet hoger." Ik word

al duizelig alleen bij de gedachte eraan... Toen ik ontdekte dat hij op zijn leeftijd in bomen klom, dacht ik aan een aforisme van een 18de-eeuwse Spaanse rabbijn: "Het is verboden om oud te worden, dat wil zeggen om het spirituele kind in ons te doden." Jezus zei: "Als je niet wordt als kinderen..."

In het bos zie je allerlei dieren en ik hoopte geen wild zwijn tegen te komen op zijn grondgebied... In gedachten verzonken zie ik plotse-ling een enorm wild zwijn liggen aan de overkant van de weg. Hij lijkt mij nog niet gezien te hebben, want ik ben nog steeds 80 meter van hem

vandaan, maar ik onderscheid duidelijk zijn ogen, zijn slagstanden en zelfs zijn haren die met de wind mee bewegen. Ik stop en vraag mij af hoe ik dit obstakel voorbij kan zonder dat hij mij ziet... Ik begin gebukt te stappen, zodat ik niet zou opvallen: plots ontdek ik dat mijn verschrikkelijk wild zwijn slechts een enorme steen is aan de overkant van de weg die een vage vorm van wild beest heeft... Ik lachte om mijzelf en toen dacht ik na over de betekenis van dit gebeuren. Soms hebben wij dingen die onze geest zozeer in beslag nemen dat wij ze uiteindelijk ook beginnen te zien. Al die ingebeelde constructies die soms echte kaartenhuisjes zijn, maar waar wij soms heel fel aan vast zitten.

Ik dank God voor deze kleine tocht van verwondering en solitair gebed. Het heeft mij goed gedaan in deze tijd van algemene onrust. Moge God ons Zijn Vrede geven die door alles heen gaat.

Broeder Michel

KALENDER VAN DE FRATERNITEIT

JANUARI

Nazareth-maand (geen onthaal)

FEBRUARI

Za 6–Zo 7 Weekend voor San Damiano jongeren (JSD)
Za 6–Zo 7 Catechesegroep uit Ramillies bij de zusters
Vr 12–Zo 14 Weekend *Kunst en Gebed*
Za 13–Zo 14 **Weekend Zaaiers van het Evangelie en
Kinderen van de Oogst**
Do 18 Dag van herbronning voor vrouwen in Pondrôme
Ma 22–Za 27 School van het Hart

MAART

Za 6–Zo 7 **Weekend voor San Damiano jongeren (JSD)**
Zo 7 **Profetische gezinnen**
Ma 13–Ve 19 Nazareth Week (geen onthaal)
Za 20–Di 21 **Mannenweekend bij de Broeders en
Vrouwenweekend bij de Zusters**
Vr 26–Zo 28 Weekend *Kunst en Gebed*

APRIL

Do 1–Zo 4 **Paaskamp voor de San Damiano Jongeren (JSD)**
Ma 5–Woe 14 Nazareth-Week (geen onthaal)
Za 24 Grote mars van de catechesegroepen

LEID MIJ, VRIENDELIJK LICHT

Leid mij vriendelijk licht,
Te midden 't duister dat me omringt,
Leid gij mij voort!
De nacht is donker, en ik ben ver van huis –
Leid gij mij voort!
Richt Gij mijn voet; ik vraag niet om te zien
De verre einder – één stap is mij genoeg.
Ik was niet altijd zo, noch bad ik dat Gij
Mij voort zoudt leiden;
Ik verkoos mijn eigen weg te banen en te zien, maar nu
Leid gij mij voort!
Ik verkoos het felle daglicht
En, alle vrees ten spijt,
De hoogmoed beheerste mijn wil:
Herinner U niet voorbije jaren.
Zo lang heeft uw macht mij gezegend, ze zal me zeker
Verder leiden!
Door heide en ven
En over rots en vloed, totdat
De nacht is heengegaan;
En met de morgen 't gelaat der engelen glimlacht
Die ik sinds lang heb liefgehad, en voor een tijd verloor.

J.H. Newman

